

Misschien heb je het wel eens meegemaakt: je favoriete drijvende lijntje is versleten en je koopt een nieuwe. Vol vertrouwen spoel je de lijn op je reel en maakt wat proefworpen op een grasveldje. Tot je grote teleurstelling werpt de lijn helemaal niet fijn. Op de verpakking staat duidelijk dat het een drijvende weight forward (WF) aftma-5-lijn is. Het doosje van je oude lijn heb je niet meer, maar je weet zeker dat dit ook een drijvende 5-lijn, WF was. Je hengel is niet veranderd en daarop staat dat het een 'midflex, fast action, 9 feet, 4 pcs, 5 weight' is. Je staat voor een raadsel.

TEKST & FOTOGRAFIE HANS BOCK

is METEN WETEN

In dit artikel wordt uitgelegd hoe je zelf kunt bepalen wat de aftma-klasse van je hengel en je lijn is, wat er onder de actie van een hengel wordt verstaan en wat het verschil is met de snelheid van een hengel. Ook wordt besproken hoe je zelf de actie en de snelheid van je hengel kunt meten. Zo kun je zelf het antwoord vinden op het hierboven geschetste probleem.

HET AFTMA-SYSTEEM

Op het eind van de jaren '60 van de vorige eeuw is het zogenaamde aftma-systeem in het leven geroepen. Hiermee kunnen vliegvislijnen en -hengels worden geclassificeerd. De term aftma-klasse wordt vaak verkort aangeduid met het symbool #. Aftma-klasse 5 wordt dus: #5. Tabel 1 geeft een overzicht van de indeling.

AFTMA-INDELING VLEIEGVISSLIJNEN			
AFTMA-KLASSE	ONDERGREN	GEWICHT IN GRAM	BOVENGREN
1	3,50	3,90	4,30
2	4,80	5,20	5,60
3	6,10	6,50	6,90
4	7,40	7,80	8,20
5	8,70	9,10	9,50
6	9,90	10,40	10,90
7	11,50	12,00	12,50
8	13,10	13,60	14,10
9	14,90	15,55	16,20
10	17,50	18,15	18,80

Tabel 1

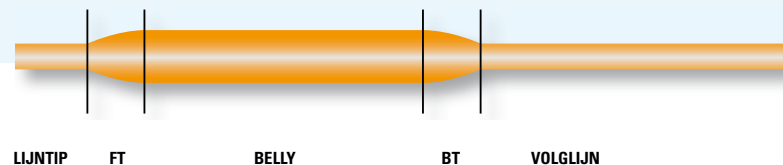
Het gewicht van een lijn wordt bepaald door het wegen van de eerste 9,14 m, zonder de lijntip mee te wegen. De lijntip is het voorste stukje van de vliegvislijn, dat gelijkmatig van dikte is. Bij de meeste lijnen is het ongeveer 30 centimeter lang.

Met de aanduiding van de aftma-klasse wordt aangegeven voor welke lijn de hengel geschikt is. Wanneer er dus op een hengel staat aangegeven dat het een #5 is, betekent dit dat de hengel ontworpen is om er een #5-vliegvislijn mee te werpen.

Sinds de invoering van het aftma-systeem hebben hengels en lijnen een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Op de websites van de voornaamste fabrikanten staan tientallen verschillende typen vliegvislijnen. Zelfs wanneer ingezoomd wordt op het vissen in zoet water met een drijvende lijn, worden door deze merken nog vele typen lijnen aangeboden. Vaak hebben de verschillen te maken met de opbouw van de vliegvislijn.

OPBOUW VAN DE VLEIEGVISSLIJN

In dit artikel worden uitsluitend drijvende weight forward-lijnen besproken. Om de opbouw van een weight forward-lijn te beschrijven, worden verschillende termen gebruikt.

Figuur 1

De lijntip, vaak kortweg tip genoemd, is het korte stukje voor aan de lijn, waar de leader aan vastgemaakt wordt. Dit stukje wordt niet meegewogen bij de bepaling van de aftma-klasse. De lijntip heeft meestal een lengte tussen 15 en 30 centimeter. De belly, ook wel 'body' genoemd, is het dikste gedeelte van de lijn. Het tapse gedeelte dat aan de voorkant van de lijn tussen de lijntip en de belly zit, is de fronttaper. Achter de belly vormt de backtaper, ook wel reartaper genoemd, de overgang tussen de belly en de volglijn. De volglijn is het achterste gedeelte van de lijn en heeft overal dezelfde dikte. Aan de volglijn wordt de backing

vastgeknoopt. Tip, fronttaper, belly en backtaper samen, vormen de head van de lijn.

Door de lengte en dus ook het gewicht van fronttaper, belly en backtaper te variëren, kan de fabrikant lijnen met verschillende werpeigenschappen maken. De reden hiervoor is dat verschillende visserijen om lijnen met verschillende werpeigenschappen vragen. Los van het verschil in aftma maakt het veel verschil of je op een bergmeertje een droog vliegje op 9 meter wilt presenteren, of op dezelfde afstand in de polder een snoekstreamer voorzien van een ratelaar en een wiggle tail. Zo vraagt ook het vissen op een reservoir, waarbij op 30 meter een nimf moet worden gepresenteerd, om een lijn met een geheel andere opbouw, dan wanneer er op 12 meter supersnel en tegen de wind in een bonefish met een crazy charlie aangeworpen moet worden.

HET GEWICHT VAN DE HEAD EN HET AFTMA-SYSTEEM

Door dus de lengte en daarmee het gewicht van fronttaper, belly en backtaper te variëren, kan een fabrikant een lijn totaal verschillende werpeigenschappen geven. De opbouw van de head bepaalt zodoende de toepassing van de vliegvislijn.

Verschiede fabrikanten gebruiken een kleurovergang om de vliegvisser duidelijk te maken vanaf waar de lijn geschoten moet worden. Dat wil zeggen, vanaf welk punt in de lijn je geen extra valse worpen meer moet maken, maar de lijn moet afwerpen. Die kleurovergang markeert meestal de overgang tussen de head en de volglijn.

In de praktijk kan het voorkomen dat de eerste 9,14 meter van een lijn het juiste gewicht bij een bepaalde aftma-klasse heeft, maar dat de hele head van die lijn veel zwaarder is. Zo weegt de eerste 9,14 meter van een drijvende *Rio Gold*, WF5 9,46 gram. Zoals in tabel 1 te zien is, past dat gewicht precies binnen de #5-klasse. Wanneer je als vliegvisser dus niet meer dan 9,14 meter lijn in de lucht houdt, wordt de hengel geladen zoals dat bij een #5-hengel hoort. De head van deze lijn is 14,33 meter lang en weegt 14,32 gram! Dat is 4,86 gram meer dan het gewicht van de eerste 9,14 meter. Dit betekent dat er met ruim 51% meer gewicht geworpen wordt. Wanneer deze head op het moment van afwerpen geheel uit het topoog is, hetgeen met een lengte van 14 meter makkelijk kan en waar de lijn ook voor ontworpen is, wordt de hengel dus enorm overladen. In tabel 1 valt af te lezen dat een dergelijk gewicht zelfs niet gehaald wordt door de eerste 9,14 meter van een #8-lijn. Dit verschijnsel doet zich zeker niet alleen bij *Rio*-lijnen voor. Het heeft ermee te maken dat in de tijd waarin het aftma-systeem werd bedacht, er geen lijnen met dergelijke heads bestonden.

EEN GRAM IS GEEN GRAM

Je zou je kunnen afvragen hoe erg het is om op het moment van afwerpen een kleine 5 gram extra in de lucht te hebben. Realiseer je echter dat die 5 gram extra niet stil uit de top naar beneden hangt, maar met grote snelheid door de lucht beweegt en dat er op de stopmomenten in je werpbeweging voor en achter 51% meer gewicht aan je hengel trekt. Zeker bij een vliegvisser die een goede dubbele strip gebruikt, zal dit een enorme impact op de hengel hebben.

Dit zou een verklaring kunnen zijn voor het probleem uit de inleiding. Stel dat je met jouw #5-lijn hoofdzakelijk in situaties vist waarbij je gemiddeld 10 meter lijn uit je top hebt op het moment van afwerpen. Je oude, versleten lijn zou zo opgebouwd kunnen zijn dat deze een head heeft van precies 10 meter en over die afstand 10,2 gram weegt. Dat komt overeen met een #6-lijn op 9,14 meter (tabel 1). Als de nieuwe lijn op 10 meter 12,3 gram weegt, hetgeen overeenkomt met een zware #7-lijn op 9,14 meter (tabel 1), is het begrijpelijk dat je hengel nu heel anders werpt en

dat je dat niet fijn vindt. Het verschil van 2,1 gram zorgt ervoor dat je hengel veel meer geladen wordt dan je gewend bent. En dat voelt niet fijn. De lijn zal ook een dikkere head hebben en daardoor meer luchtweerstand. Hierdoor kan het zijn dat je minder lijnsnelheid kunt ontwikkelen. Ook het menden van de lijn op stromend water kan lastiger gaan, omdat de dikkere belly meer contact met het water heeft. Maar alleen al het feit dat je niet gewend bent dat je hengel dermate is overladen, zal hoe dan ook een heel ander gevoel geven.

Andersom kan ook. Misschien was je oude lijn wel de zware variant, waarmee je voortdurend je hengel aan het overladen was. De nieuwe lijn is nu 2,1 gram lichter op de afstand die je in de lucht houdt, waardoor je het gevoel krijgt dat de hengel als het ware helemaal niet geladen wordt.

METEN IS WETEN

Hoe had dit probleem voorkomen kunnen worden? Op de verpakking van veel lijnen staat behalve de aftma-klasse vaak de opbouw van de head aangegeven, maar daarbij wordt dan vaak geen gewicht vermeld. Ook op de websites van fabrikanten is lang niet altijd het gewicht van de head van een lijn te vinden. Dat is vervelend, want een lijn wordt in principe zo gemaakt dat je de head bij het werpen in de lucht houdt. Het zou daarom fijn zijn als je weet wat de head in zijn geheel weegt. De oplossing ligt voor de hand: weeg de lijn zelf, of vraag of de winkelier het voor je doet. Meer dan een brieven- of keukenweegschaal die tot op een tiende gram nauwkeurig kan wegen, heb je niet nodig. Verderop in dit artikel wordt het wegen van lijnen besproken.

In het voorbeeld zijn we er tot nu toe van uitgegaan dat hetgeen er op de hengel staat ook daadwerkelijk klopt. Het is echter maar de vraag of de midflex, fast action, 9 feet, 4 pcs, 5 weight, ook een echte 5-weight is! Misschien heb je wel de hele tijd met een #6-hengel gevist en was je oude lijn een lichte #7-lijn. Daardoor overlaadde je de hengel enigszins, maar daar was je aan gewend. Je vond dat prettig werpen. Als de nieuwe lijn een echte #5 is, waar je ook naar op zoek was, wordt je hengel ineens niet meer volledig geladen, waardoor het verklaarbaar is dat je de lijn niet prettig vindt. Ook hier geldt dat alleen het zelf bepalen van de aftma van de hengel het gewenste inzicht kan verschaffen. Ook kan het verhelderend zijn als je meteen controleert of de op de hengel aangegeven termen midflex en fast action wel kloppen. Samen met de aftma bepalen deze het karakter van de hengel. Helaas worden die twee begrippen niet door alle merken uniform gebruikt, waardoor er veel misverstanden over bestaan.

DE BUIGING EN DE HERSTELSNELHEID VAN EEN HENGEL

De buiging van een hengel kun je meten door hem op een bepaalde manier te belasten en dan de buigingshoek te meten. Hoe dat in de praktijk uitgevoerd moet worden, komt verderop in dit artikel aan bod. Grofweg kun je de buiging van hengels in drie groepen verdelen: tipflex, midflex en fullflex. Zoals de termen al aangeven, buigt een tipflex voornamelijk in de top van de hengel, een midflex in het midden en een fullflex over de gehele hengel. Op welke manier een hengel buigt, is goed te zien bij de drill. Bij een klein forelletje, gehaakt op stilstaand water, zal een tipflex-hengel nauwelijks buigen. Alleen het puntje van de top zal iets krom gaan. Een midflex-hengel zal in dezelfde situatie veel meer gebogen zijn. Zie figuur 2.

Figuur 2

A: tipflex
B: midflex
C: fullflex

◆ Ook bij de worp, als er door middel van een dubbele strip veel kracht op de hengel wordt uitgeoefend, is de buiging van de hengel goed te zien. Het is verwarrend dat voor de buiging van een hengel ook geregeld het begrip action angle gebruikt wordt en dat de action angle uitgedrukt wordt in termen als slow, moderate en fast. Hierdoor lijkt het meer over de snelheid van de hengel te gaan, dan over de buiging van de hengel, terwijl dit volledig verschillende begrippen zijn.

Met de snelheid van de hengel wordt namelijk de snelheid bedoeld waarmee de hengel herstelt naar zijn uitgangspositie, nadat deze vanuit een gebogen toestand wordt ontlast. Hoe je dit zelf kunt meten, wordt ook verderop besproken.

COMBINATIES

De combinatie van buiging en herstelsnelheid bepaalt het karakter van de hengel en daarmee vaak ook de specifieke toepassing ervan. Zo zal een snelle hengel met een tipflex buiging snel laden en ontladen. Met een dergelijke hengel kun je makkelijker nauwe lussen met een hoge lijnsnelheid werpen. Hierdoor snijdt de geworpen lijn ook beter door de wind. Vanwege deze eigenschappen wordt dit type hengels onder andere gebruikt bij het vissen op bonefish.

Voor minder ervaren werpers kan het een nadeel zijn dat ze deze snelle tipflex hengels niet zo goed voelen laden en ontladen en daardoor de timing tijdens de worp niet goed kiezen. Hierdoor werpt men niet prettig en worden gedroomde afstanden niet gehaald. Een ander nadeel van deze hengels is het breken van dunne tippets bij het zetten van de haak na een aanbeet.

Een medium snelle hengel met een midflex buiging geeft de vliegvisser meer tijd om tijdens de worp de situatie te bekijken. Hierdoor zullen veel vissers vinden dat ze met zo'n hengel preciezer kunnen werpen. Omdat deze midflex, medium snelle hengels makkelijker een meer open lus werpen, zijn ze prettig voor het werpen van lijnen met een zinktip en grote vliegen. Ook het maken van rolworpen gaat met deze hengels beter.

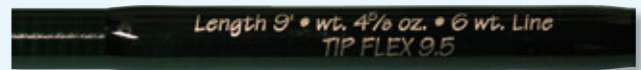
Het is niet zo dat een snelle hengel altijd een tipflex buiging heeft. Er zijn snelle hengels waarmee je een hoge lijnsnelheid en een nauwe lus kunt werpen, die tijdens de dril prettig buigen. Het is dan bijvoorbeeld een midflex, snelle hengel. Andersom hoeft zelfs een fullflex hengel niet langzaam te zijn! Een voorbeeld hiervan is de Loop Booster. Zie figuur 3. Deze snelle hengel is zo gemaakt, dat hij in zijn geheel kan buigen. Hier-

Figuur 3

mee is duidelijk aangetoond dat de snelheid van een hengel (fast action) niets zegt over de buiging van de hengel (fullcurve, oftewel fullflex). Wat opvalt is dat Orvis op zijn hengels alleen het type flex aanduidt.

AAN DE SLAG: AFTMA BEPALEN

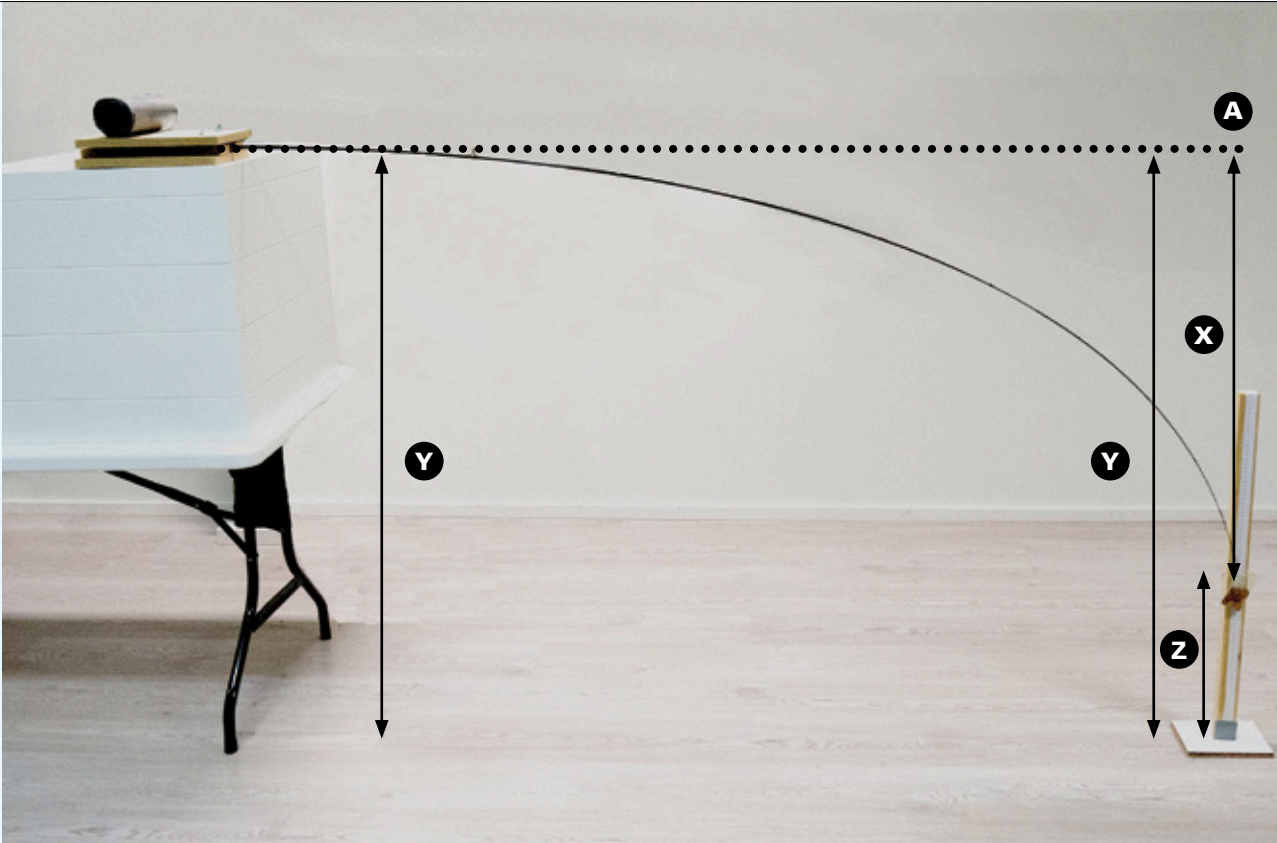
Figuur 4

Om de juiste aftma-klasse van een hengel te meten, moet je de hengel bij het handvat vastzetten en vervolgens gaan belasten. Zie figuur 5 en 6. Het is hierbij van belang dat de hengel in zijn uitgangspositie, dus onbelast, perfect horizontaal hangt. Dat controleer je met een waterpas. Verder moeten de ogen van de hengel omhoog wijzen. Je weegt de hengel dus als het ware ondersteboven.

Om te bepalen hoe ver je de hengel moet laten doorbuigen, deel je de lengte van de hengel door 3. Je begint dus met het opmeten van je hengel. Als de lengte van de onderkant van het handvat tot aan het eind van het topoog bijvoorbeeld 2,70 meter is, dan moet de hengel zo belast worden, dat die 90 centimeter doorbuigt. In figuur 7 is dit met een X aangegeven. Omdat in een testopstelling punt A er na het doorbuigen niet meer is, kun je het beste eerst afstand Y meten. Dat is de hoogte van de hengel boven de grond. Hier trek je vervolgens X van af. Je hebt dan de

Figuur 5

Figuur 6

afstand die de top van de hengel boven de grond moet komen te hangen. Dat is eenvoudig te meten door er een meetlint achter te houden. Stel dat de hengel in dit voorbeeld op een hoogte van 1,33 meter boven de grond hangt (Y), dan moet de hengeltop dus uiteindelijk doorbuigen tot $1,33 - (2,70 : 3) = 43$ centimeter boven de grond (Z).

Het doorbuigen van de hengel bereik je door aan het topoog een zakje te

hangen waarin je gewichtjes stopt. Hiervoor kun je bijvoorbeeld muntjes van 1, 2 en 5 eurocent gebruiken. Om uiteindelijk exact uit te komen kun je zo nodig loodhageltjes toevoegen. Zie hiervoor figuur 7.

Wanneer de juiste doorbuiging is bereikt, weeg je het gewicht dat je hiervoor aan de top hebt moeten hangen. Dat kan bijvoorbeeld op een weegschaaltje dat tot op een tiende gram nauwkeurig kan meten. Via twee tabellen kun je nu de bijbehorende aftma-klasse van je hengel aflezen.

Stel dat je precies 110,0 gram nodig had om de hengel tot 43 centimeter boven de grond te laten doorbuigen. Je deelt dit gewicht dan door 2,5 (vast getal). In dit geval dus: $110,0 : 2,5 = 44$. Het gevonden getal staat voor zogenaamde CENTS. Via tabel 2 lees je af hoeveel ERN dat is. In de tabel zie je dat 44 CENTS overeenkomt met 5,50 ERN. Met behulp van tabel 3 kun je ERN tenslotte omzetten in AFTMA. Je ziet dat een ERN-waarde van 5,50 precies overeenkomt met een aftma-5-klasse. De volledige tabellen kun je downloaden van de website.

Figuur 7

CENTS	ERN
41	5.05
42	5.20
43	5.35
44	5.50
45	5.65
46	5.79
47	5.94

Tabel 2

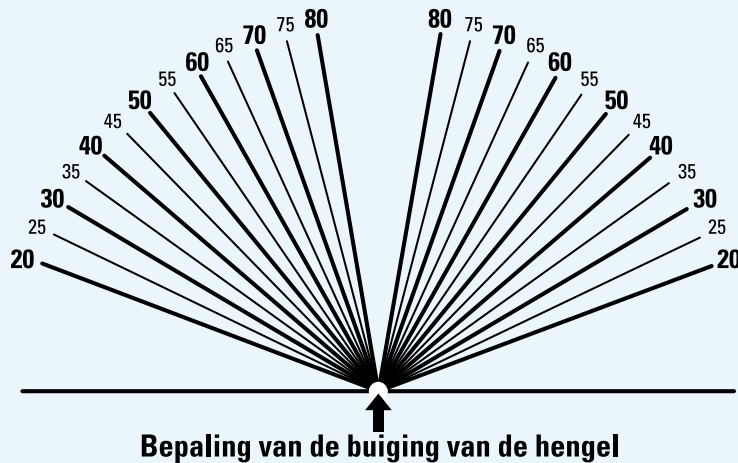
VAN ERN NAAR AFTMA		
ERN	GEWICHT IN GRAM	AFTMA
4.0	7.13	
4.5	7.78	4
5.0	8.24	
5.5	9.07	5
6.0	9.72	
6.5	10.40	
7.0	11.18	

Tabel 3

◆ Je hebt dus je hengel met een lengte van 2,70 meter belast, totdat die 90 centimeter doorboog. Hiervoor was een gewicht van 110,0 gram nodig. Dat gewicht komt uiteindelijk overeen met een aftma-5-klasse.

AAN DE SLAG: BUIGING BEPALEN

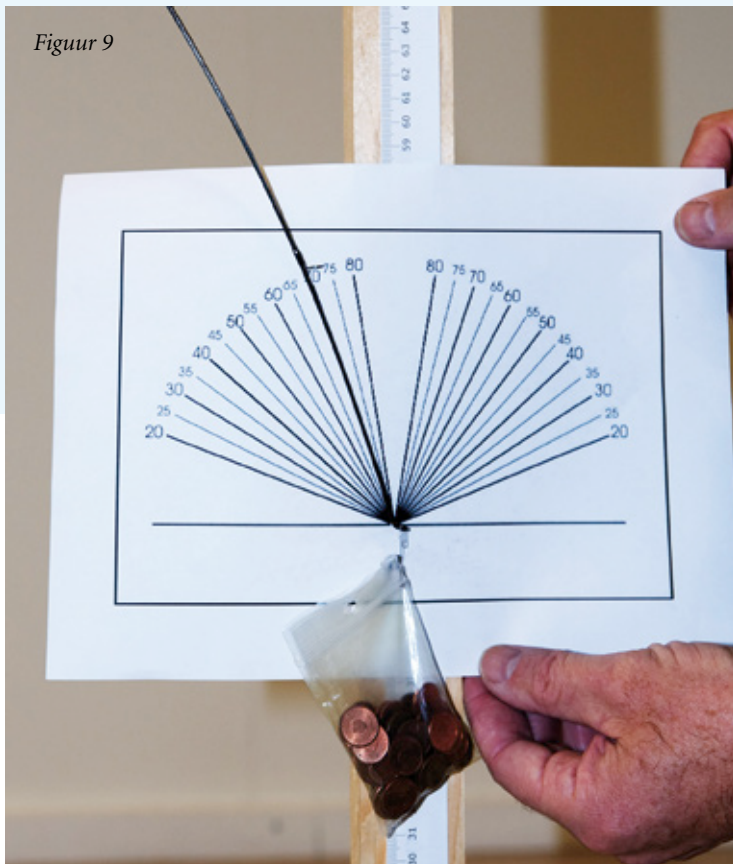
Om te kunnen bepalen of een hengel een fullflex, midflex of tipflex buiging heeft, plaats je op het moment dat de juiste doorbuiging is bereikt een gradenblad achter de top. Het gradenblad (zie figuur 8) kun je vanaf de website op A4-formaat downloaden.

Figuur 8

Het uiteinde van de hengel moet, in doorgebogen toestand, precies over de pijl op het gradenblad hangen. Op dat moment kun je de buigingshoek aflezen. Zorg ervoor dat je het blad precies waterpas houdt op het moment van aflezen. Zie figuur 9.

Figuur 9

Zoals je kunt zien, is de buigingshoek in dit geval 70 graden. Met tabel 4 kun je nu aflezen welke flex erbij hoort. In dit geval gaat het dus om een tipflex hengel.

Buiging	Fullflex	Midflex	Tipflex
Buigingshoek in graden	< 63	63 – 66	> 66

Tabel 4

Blankbouwer *Epic* geeft in de beschrijving van zijn blanks onder andere buigingshoek en ERN-waarde van een blank aan. De buigingshoek noemt men de *action angle*.

Een action angle van 70 graden duidt dus op een tipflex buiging. Met een ERN-waarde (tabel 3) van 5 geeft men aan dat de hengel tussen aftma 4 en 5 valt. Een link naar de website van Epic vind je op de website.

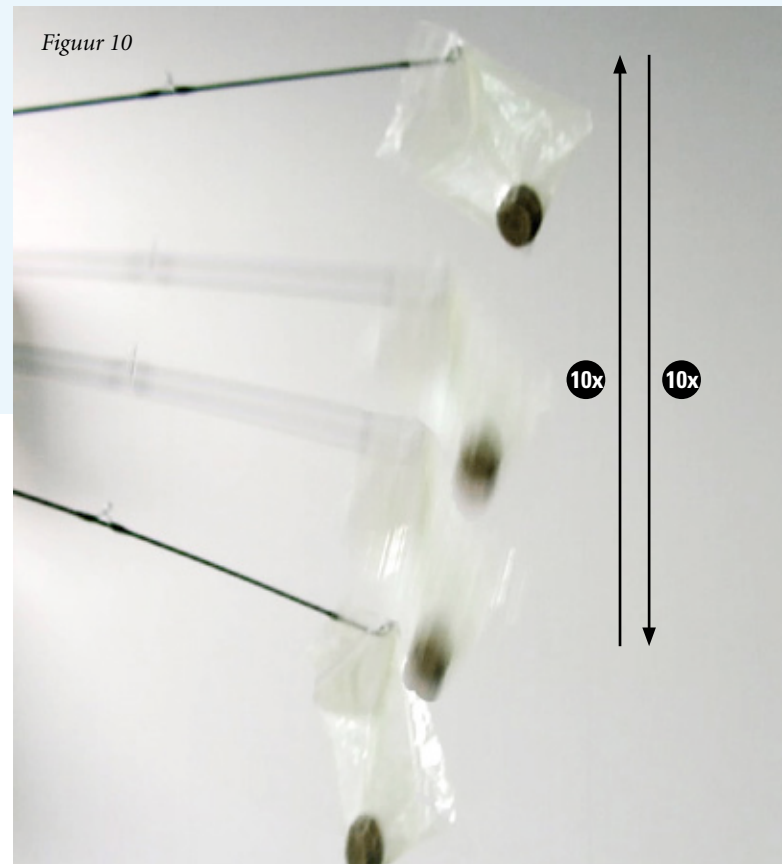
AAN DE SLAG: SNELHEID BEPALEN

Omdat je de aftma van de hengel inmiddels hebt bepaald, weet je welk gewicht de ideale lijn voor die hengel moet hebben. Daarvoor gebruik je namelijk tabel 3. In dit geval was er 110 gram nodig en bleek de hengel een aftma-5 te zijn. In tabel 3 kun je ook aflezen dat bij een aftma-5 een lijn hoort met een gewicht van 9,07 gram. Om de snelheid van de hengel te bepalen, hang je nu dat gewicht aan de top van de hengel.

Vervolgens trek je de top van de hengel ongeveer 30 centimeter naar beneden. Op het moment dat je de top loslaat, start je een stopwatch. Je telt het aantal keer dat de top naar boven en beneden uitslaat. Wanneer dit 20 keer is gebeurd, dus 10 keer op en neer, stop je de stopwatch. Zie figuur 10.

Het is hierbij onbelangrijk hoe ver je de hengel op het moment van loslaten precies buigt. Er zal namelijk altijd dezelfde tijd uitkomen. Wanneer

Figuur 10

je de top echter te ver naar beneden trekt, beweegt het zakje met het gewicht erg onrustig en loop je de kans dat het tegen de hengel aan slaat. Om een zo betrouwbaar mogelijke meetwaarde te krijgen, kun je deze meting het beste drie keer uitvoeren en de gemiddelde waarde van de drie metingen gebruiken. Stel dat je hengel er over drie metingen gemiddeld 15,3 seconden over doet om 20 keer uit te slaan. Je deelt dan 1200 (vast getal) door dit aantal seconden. Dus: $1200 : 15,3 = 78,4$. De snelheid van hengels wordt uitgedrukt in een frequentiegetal. Alle moderne grafihengels hebben een frequentiegetal tussen 66 en 90. De bijbehorende snelheid lees je af in tabel 5.

Snelheid	Langzaam	Medium	Mediumsnel	Snel	Supersnel
Frequentiegetal	66	74	78	82	90

Tabel 5

Je hengel met een frequentiegetal van 78,4 blijkt dus een medium snelle actie te hebben.

Na de vorige drie metingen heb je dus bepaald dat je hengel een medium snelle aftma-5 met een tipflex buiging is.

AAN DE SLAG: HET WEGEN VAN JE LIJN

Door met een keuken- of brievenweegschaal je lijn te wegen, kun je eenvoudig bepalen of de lijn het juiste gewicht heeft. Je hoeft hiervoor alleen de eerste 9,14 meter zo nauwkeurig mogelijk af te meten en die in een bakje op de weegschaal te leggen. Houd er rekening mee dat je de lijntip niet mee moet wegen. Als je weet dat je op het moment van afwerpen altijd de gehele head in de lucht hebt, kun je die ook eens wegen. Als de head en de volglijn ieder een andere kleur hebben, dan is de overgang makkelijk te bepalen. Bij lijnen waarbij geen verschillende kleuren zijn gebruikt, kun je de overgang vaak voelen door de lijn tussen

Figuur 11

je wijsvinger en duim door te trekken. Hoe goed dit lukt, is afhankelijk van de lengte van de backtaper. Bij een korte backtaper is de overgang van de dikke belly naar de dunne volglijn het best te voelen.

EN NU?

Wanneer je in staat bent om zelf de hierboven besproken metingen te doen, kun je beter verklaren waarom bepaalde hengel-lijncombinaties zo prettig werpen en anderen helemaal niet. Ook kun je bepalen of je met een specifieke lijn je hengel niet enorm aan het overladen bent. Op den duur kunnen hierdoor de wikkelingen van het startoog gaan scheuren en de blank kan losscheuren van het handvat. Je bent ook beter in staat om de juiste lijn voor een bepaalde manier van vissen te kiezen. Stel dat je hebt bepaald dat je hengel een echte aftma-7 is en dus 12 gram vraagt (tabel 1). Voor het korte werk, waarbij je maximaal 8 meter lijn uit de top hebt, kun je dan op zoek naar een lijn met een head van 8 meter, die 12 gram weegt. Wil je met dezelfde hengel ook op 30 meter vissen, dan zoek je een lijn met een head van 14 tot 16 meter, die ook 12 gram weegt. Vergeet daarbij de aftma-aanduiding op de verpakking van de lijn. Op die manier overlaad je je hengel niet en vis je met plezier, met de juiste lijn, op de juiste hengel.

Voor dit artikel heb ik een aantal hengels en lijnen gewogen. Soms bleek een aftma-5-hengel inderdaad een echte aftma-5. Vaak bleek de aanduiding niet overeen te komen. Soms bleek de gewogen #5-hengel een #6-, #4- of zelfs een zware #3-hengel te zijn. Ook bij de lijnen waren er opvallende afwijkingen. Op de website staan de meetresultaten van de hengels en lijnen die ik gewogen heb. Daarvoor kon ik terecht bij *Fly Supply* in Lelystad en bij *A&M* in Oldenzaal. Beide winkeliers worden hierbij hartelijk bedankt voor hun medewerking en gastvrijheid. Aan de meetwaarden is geen waardeoordeel gekoppeld. Een en ander is zuiver bedoeld om de lezer aan te zetten om zelf ook eens aan de slag te gaan. Voor het artikel is verder gebruik gemaakt van de theorie uit *The Common Cents System*, geschreven door William Hanneman. Op de website staat een link naar deze theorie.

In het voorjaar zal door de VNV een praktijkdag over dit onderwerp georganiseerd worden. Op deze dag kun je onder andere je hengel en lijn laten wegen. Ook kun je met een aantal testhengels werpen, zodat je kunt bepalen of je in staat bent om te voelen wat de juiste lijn voor een bepaalde hengel is. Wanneer en waar deze dag precies georganiseerd wordt, zal via de Facebookpagina en de website bekend gemaakt worden. Kijk ook op pagina 45 voor meer info.